РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
„LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу.
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 8-го лютого 1917. Ч. 16. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, February 8, 1917. No. 16.

ВІЛСОН НЕ ТРАТИТЬ ЩЕ НАДІЇ НА МИР.

Відносини між Америкою й Австро-Угорщиною доси не вияснені.

За перших 6 днів бльокади Німці затопили 46 кораблів на 88.000 тон.

АНҐЛІЙЦІ ВТРАТИЛИ В БИТВІ НАД ТИГРОМ ЗНОВА ПОВЕРХ 2.000 В УБИТИХ.

ПРЕЗИДЕНТ МАЄ ЩЕ НАДІЮ НА УДЕРЖАНЄ МИРА.

ВАШІНҐТОН, 7. лютого. — **З висших урядових кругів доносять, що президент Вілсон все ще має надію, що до війни з Німеччиною не прийде. Доперва отвертий і визиваючий поступок зі сторони Німеччини міг би дати причину до зробленя дальшого ворожого кроку.**

Для американських кораблів не надійшли з Вашінґтону жадні близші інформації щодо їх подорожи до Европи. Вісти, що американське правительство має намір вислати для охорони торговельних кораблів воєнні кораблї, є безпідставні. Американські корабельні компанії є приватними товариствами і мають повну свободу ділання. Таксамо американське правительство не оголосило доси жадної заборони анї перестороги щодо їзди подорожних в областях, обнятих бльокадою.

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАМИ Й АВСТРО-УГОРЩИНОЮ.

ВАШІНҐТОН, 5. лютого. — **Австро-Угорщина вислала до правительства Злучених Держав ноту, яка щодо змісту є однозвучна з нотою німецькою, задля котрої Злучені Держави зірвали з Німеччиною диплематичні зносини.**

Американське правительство робить стараня, щоби Австро-Угорщина змінила своє становище, аби в сей спосіб не давати причини до зірваня диплематичних зносин. Переговори в сій справі ведуть ся вже через два дні і з тої причини доси не оголошено змісту віденської ноти.

Бездротна телеграма з Берліна, якої зміст переловила також Анґлія, доносить, що переговори з Віднем в справі зміни становища Австро-Угорщини є в тоці. З того заключають, що переговори між Віднем а Вашінгтоном ще не скінчені.

Коли би прийшло дійсно до зірваня диплематичних зносин з Австро-Угорщиною, цікаве би було положенє нового амбасадора, гр. Тарновского, який ще й доси не вручив своїх паперів і не є узнаний за посла Австро-Угорщини. На случай зірваня диплематичних зносин пашпорти були би вручені не гр. Тарновскому, але бар. Зведенекови, дотеперішному заступникови австро-угорського посла.

ШВАЙЦАРІЯ І ЕСПАНІЯ ЗАЯВЛЯЮТЬ ДАЛЬШЕ СТРОҐУ НЕВТРАЛЬНІСТЬ.

ВАШІНҐТОН, 6. лютого. — **Вісти, які надійшли зі Швайцарії, доносять, що швайцарська република не поділяє політики Злучених Держав і заховає надальше строґу невтральність супроти воюючих держав.**

Таксамо Еспанія не думає йти в слїди Злучених Держав і є далека від того, аби зривати диплематичні зносини з Німеччиною.

ВІСТКА ПРО ЗІРВАНЄ ДИПЛЬОМАТИЧНИХ ЗНОСИН НЕ ЗРОБИЛА ВРАЖІНЯ.

БЕРЛІН, 4. лютого. — **Вістка, що Злучені Держави зірвали диплематичні зносини, не викликала в Німеччині великого вражіня. Сего рода кроку зі сторони Злучених Держав загально надіяли ся.**

Німецька преса жалуєть ся, що президент Вілсон в проголошеню бльокади бачив якийсь неприязний крок проти невтральних держав, а не хотів зрозуміти, що Німеччина зробила те з конечности для власної самооборони.

„АНЇ ОДИН КРОК НАЗАД", ЗАЯВИВ НІМЕЦЬКИЙ СЕКРЕТАР ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ.

БЕРЛІН, 5. лютого. — Німецька часопись „Берлінер Таґеблят" подає заяву д-ра Цімермана, німецького секретаря заграничних справ, з приводу зірваня диплематичних зносин між Злученими Державами і Німеччиною. Др. Цімерман заявив отсе:

„Рішенє президента Вілсона викликало здивованє. Відмовна відповідь аліянтів на наші мирові предложеня не позіставила для нас иншого виходу, як лише необмежену боротьбу о істнованє проти нарушеня міжнародного права зі сторони аліянтів.

„Америка відмовила нам свого попертя. Ми не ставили ніяких услівий, анї не робили ніяких обітниць щодо ограниченя боротьби при помочи підводних лодок.

„Маємо однак надію, що президент Вілсон видасть для Американців осторогу перед областями, обнятими бльокадою.

„Ми не уступимо анї один крок назад".

НІМЕЧЧИНА ПОКЛАДАЄ НА БЛЬОКАДУ ВЕЛИКІ НАДІЇ.

БЕРЛІН, 6. лютого. — В розмові з норвеським кореспондентом заявив др. К. Гельферіх, німецький міністер внутрішних справ, отсе:

„Ми є переконані, що бльокада при помочи підводних лодок буде успішним средством для скороченя війни і зломаня раз на все анґлійської тиранії на мори. Се правда, що нeвтральні держави під деяким зглядом потерплять шкоди, але чи вони вже й доси не потерпіли?

„Спитайте своїх людий, якими брутальними способами Анґлія змушувала властителів норвеських кораблів возити контрабанду і якими способами вона обмежила риболовство і знищила промисл, здержуючи до Норвеґії доставу угля.

„Будемо старати ся зменьшити ріжні трудности. Ми знаємо, що справа угля є великої ваги для Норвеґії. Помимо власних значних трудностий щодо транспортів, будемо старати ся, о скільки се буде можливе, прийти вам в поміч.

„Щодо війни при помочи підводних лодок, то для нас нема відвороту. Дорогою, яку ми вибрали, підемо до кінця і віримо, що колись пізнійше невтральні держави будуть нам за те вдячні".

НІМЕЧЧИНА ГОТОВА ДО ВЕЛИКОЇ РІШАЮЧОЇ БОРОТЬБИ.

БЕРЛІН, 5. лютого. — Коли би Німеччина рішила ся покинути заповіджену безоглядну бльокаду при помочи підводних лодок, то таке рішенє було би найбільшою несподіванкою у сій війні. **Німеччина змобілізувала всю свою енерґію до сподіваних рішучих битв.**

Щораз то нові війска відходять без перестанку на всі боєві фронти, цепеліни і літаки зносять ся над містами, кождий день приносить вісти про успіхи підводних лодок. Німецький нарід є готовий до дальших потрібних жертв. Мається вражінє, що Німеччина подобає тепер на величезну бочку з порохом, якого вибух потрясе цілим сьвітом.

НА МОРИ:

31 КОРАБЛЇВ (42.000 ТОН) ЗАТОПИЛИ НІМЦЇ В ПЕРШИХ 5 ДНЯХ БЛЬОКАДИ.

ЛОНДОН, 6. лютого. — Анґлійська адміралїція оголосила отсей урядовий звіт:

„Німецькі підводні лодки затопили за останних 5 днів (то є від дня 1. лютого, від дня проголошеня бльокади) 31 кораблів, разом на 41.887 міcтоти".

ЗВІТ КАПІТАНА ПРО ЗАТОПЛЕНЄ АМЕРИКАНСЬКОГО КОРАБЛЯ „ГАВЗАТОНІК".

ПЕНЗЕНС (Анґлія), 5. лютого. — Капітан Енсон, командант американського корабля „Гавзатонік", подає отсей звіт про затопленє свого корабля:

„В суботу о год 10.30 перед полуднем завважили ми у віддаленю яких 250 ярдів підводну лодку без жадного прапора. З лодки дано два вистріли, з котрих один зі свистом перелетів попри наш корабель. Я здержав корабель. Відтак одержали ми приказ прибути з паперами на поклад підводної лодки.

„Коли я прибув на поклад, командант лодки заговорив до мене зразу по німецьки, але опісля почав говорити поправно по анґлійськи, коли зміркував, що я його рідної мови не розумію. Розглянувши папери, сказав: „Я виджу що корабель є з набором збіжа, призначеного для Лондону. Моїм обовязком є його затопити". Я сильно протестував, але він не звертав на те жадної уваги і сказав: „Ви везете поживу для неприятеля нашої держави і тому я мушу, хоч се справлє мені прикрість, затопити ваш корабель".

„Опісля дав знак моїй залозі опустити корабель. Коли корабель відповів на сей знак, командант вивісив німецький прапор. Корабельні папери задержав він при собі.

„Відтак молодший офіцир відплив до корабля „Гавзатонік", удав ся до кімнати машин і молотом порозбивав курки від кітлів. Потім приказав залозі всідати до лодок. О год. 12.30 вистрілено в корабель торпеду. З потопаючого корабля зроблено фотоґрафічну знимку. За 20 мінут з корабля не було й сліду. До години 2-гої пополудни підводна лодка тягнула зі собою лодки, в яких находила ся наша залога. Коли з далека показала ся патрульна лодка анґлійська, німецька лодка дала вистрілом знак, щоби звернути її увагу на нас, і занурившись у воду, пропала".

ЗА 6 ДНІВ БЛЬОКАДИ НІМЦЇ ЗАТОПИЛИ 46 КОРАБЛЇВ НА 87.561 ТОН.

НЮ ЙОРК, 7. лютого. — **Від 1. лютого затопили німецькі підводні тодки 46 кораблів на 87.561 тон.**

Між затопленими кораблями находить ся 25 кораблів воюючих держав (з того припадає на саму Анґлію 21) і 21 кораблів невтральних держав (між тими один корабель американський).

15 КОРАБЛЇВ (45.887 ТОН) ЗАТОПЛЕНО В ПЕРШІМ ДНИ ВЛАСТИВОЇ БЛЬОКАДИ.

ЛОНДОН, 7. лютого. — **Урядовий звіт анґлійської адміралїції доносить про затопленє дальших 15 кораблів на 45.887 тон. Жертвою німецьких підводних лодок впали вчера отсі кораблї:**

„Порт Аделейд" (8.181 тон), анґлійський, 96 подорожних і залогу вирятувано;
„Флорідіен" (4.777 тон), анґлійський, залогу вирятувано;
„Сірера" (3.512 тон), російський;
„Варлей Пінерінґ" (4.196 тон), анґлійський;
„Белфорд" (1.905 тон), анґлійський;
„Вартенфелс" (4.196 тон), анґлійський;
„Тамара" (453 тон), норвеський;
„Кліфтонієн (4.196 тон), анґлійський;
„Памліф" (3.206 тон), анґлійський;
„Тор II." (2.144 тон), норвеський;
„Альґорта" (2.117 тон), еспанський;
„Сонґдоль" (2.089 тон), норвеський;
„Восдейл" (1.856 тон), норвеський;
„Ріґель" (1.771 тон), норвеський;
„Бравaля" (1.553 тон), шведський;

День 6. лютого був першим днем безоглядної бльокади.

5 ВЕЛИКИХ КОРАБЛЇВ З НАБОРОМ АМУНІЦІЇ В ДОРОЗІ ДО АНҐЛІЇ І ФРАНЦІЇ.

НЮ ЙОРК, 6. лютого. — В дорозі до Анґлії і Франції находить ся 5 великих кораблів, наладованих від споду до верха амуніцією, оружем і иншими воєнними матеріялами.

В останних днях відїхали з американських пристаний отсї кораблї:

„Балтік" (анґлійський); 1.252 скринь ґранатів, 1.200 скринь патронів, 730 скринь карабінів, 66 скринь складових частий гарматних, 138 скринь складових частий автомобілевих, 2.583 кусників сталї, 8.014 штаб нїклю, 24.166 штаб міди і т. д.

„Адріятік" (анґлійський); 1.575 штаб срібла, 1.943 скринь ґранатів, 176 скринь патронів, 123 автомобілів, 1.768 скринь карабінів, 500 скринь баґнетів, 4.962 штаб міди, 1.800 скринь патронів карабінових і т. д.

„Ля Дром" (французький); 2.600 бочок динаміту, 11.770 нітрату (рід динаміту), 1.669 стрільної бавовни, 4.400 скринь динаміту (в сухім стані), 11.000 скринь нітрату (в сухім стані), 6.265 бочок пороху 440 скринь ґранатів і т. д.

„Рошамбо" (французький); 1.673 скринь машин, 1.250 балів шкіри, 685 скринь міди, 88 автомобілів, 1.557 скринь патронів, 98 скринь баґнетів, 118 скринь знарядів, 100 скринь ґранатів, 1.557 скринь нїклю, 685 скринь цинку і т. д.

„Карманія" (анґлійський), 4.109 скринь ґранатів, 639 скринь міди, 2.909 бочок олію, 4.106 чверток убитих волів, 2.610 убитих безрог, 26.018 бушлів кукурузи, 15.904 скринь згущеного молока, 32.000 бушлів пшениці, 14.610 скринь курий і т. д.

ВІСТИ ПРО УШКОДЖЕНЄ МАШИН НА НІМЕЦЬКИХ КОРАБЛЯХ Є НЕПРАВДИВІ.

НЮ ЙОРК, 6. лютого. — **З департаменту комісаря нюйорської пристани заперечено вісти про мниме ушкодженє машин на німецьких й австрійських торговельних кораблях, які находять ся в нюйорській пристани.**

Директор бюра товариства „Північно-німецького Ллойду" зложив нині отсю заяву:

„Наші кораблї не є ушкоджені. Анї один з них. Всі кораблї находять ся в такім стані, що в пять хвиль по огрітю кітлів можуть виплисти з доків. Кожда машина і кожда частинка машини находить ся в як найліпшім станї".

З урядових кругів у Вашінґтоні доносять, що американське правительство ніяких кроків не робило, аби взяти під свою власть торговельні німецькі кораблї. Навіть тоді, коли би прийшло до війни з Німеччиною, американські власти поступлять згідно з приписами міжнародного права. Щоби американське правительство уживало якогось підступу, є річию зовсїм виключеною.

В АЗІЇ:

АНҐЛІЙЦІ ВТРАТИЛИ В АЗІЇ ЗНОВА ПОВЕРХ 2.000 В УБИТИХ.

БЕРЛІН, 6. лютого. — **З головної турецької кватири доносять, що Анґлійці підчас нового наступу в Азії, в околиці Кут-ель-Амари (над Тигром), втратили знова поверх 2.000 в самих убитих.**

Урядовий звіт звучить:

„В МЕЗОПОТАМІЇ: Анґлійці розпочали дня 1. лютого по довшім бомбардованю наступ на наші становища. Їм вдало ся вдерти до першого ряду наших окопів, відки їх прогнано при помочи протинападу.

„Підчас наступу Анґлійці потерпіли ще більші втрати ніж в попередних битвах. Перед становищами одного нашого полку полишили вони поверх 1.000 убитих. Загальне число убитих Анґлійців доходить до 2.000 людий.

„Наші війска взяли в полон 41 Анґлійців. Число полонених було би значно висше, коли би анґлійська артилерія не розпочала була острілювати свої власні відділи

„Наші втрати були розмірно незначні.

„НА КАВКАЗІ: На сім фронті є чинні лише патрулї".

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

НАПАДИ МОСКАЛЇВ НА ПІВНІЧ ВІД ГАЛИЧА ВІДБИТІ.

БЕРЛІН, 6. січня. — Німецький урядовий рапорт доносить:

„АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: Над Нараївкою (у східній Галичині) відбито напади російських війск на наші передні становища.

„АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: На сім фронті відбуваеть ся перестрілка гармат і патруль.

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: Не зайшла жадна зміна".

———o———

НЕБЕЗПЕКА ВІЙНИ З ЯПОНІЄЮ Є БІЛЬША НІЖ З НІМЕЧЧИНОЮ.

ВАШІНҐТОН, 6. лютого. — **Сенатор Пойндекстер заявив нині в сенаті, що небезпека війни з Японією є значно більша ніж з Німеччиною, хоч з нею вже зірвано диплематичні зносини.**

„Я думаю, що нині є инші міжнародні напруженя, які є для нас більше небезпечні і скорше несподівано нас заскочать ніж справа з Німеччиною", заявив сенатор Пойдекстер, обговорюючи відносини і становище Японії.

„Наш край є більше або менше розгорячкований через напружені відносини супроти Німеччини. Моя гадка є, що підкладом сего є нервова недуга. Щодо себе то я маю велику надію, що до чинної війни між Злученими Державами і Німеччиною не прийде.

„На се складаеть ся богато ріжних причин. Я є певний, що в грудях кождого Американця є бажанє, аби не приключив ся випадок, який міг би кинути Злучені Держави до війни з Німеччиною."

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda”.

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі” редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

З біжучої хвилі.

Зі Швайцарії доносять нам під датою 10. січня б. р.:

Довідуємо ся з приватного добре поінформованого жерела, що Москалі роблять поспішно приготовленя в цїли опорожненя цілої Буковини.

З другої знова сторони австрійське правительство видало вже конечні зарядженя на случай відзисканя сеї австрійської провінції. Політичний провідник Буковини, Микола Василько, відбув з міністром для заграничних справ, Черніном, нараду, якої предметом були політичні вигляди, що при сій зміні отвирають ся на тім фронті.

Рівночасно доносять, що перед кількома днями ґр. Клям-Мартініц, президент кабінету, приймив на авдієнції українських провідників з Галичини і зробив приреченє щодо додержаня їх управнених домагань. **„Нічого** — заявив він — **не зробить ся в Галичині без попередного спільного порозуміня з Українцями”.**

Чи се нове становище правительства супроти Українців є випливом зміни, яку створило воєнне положенє, чи може радше випливом так званого славянофільського напряму нового кабінету?

Якнебудь би воно було, українська преса, яка дізнала заводу за часів кабінету ґр. Штірка, заховує ся під сю пору з дуже великою резервою супроти запевнень нового кабінету.

* * *

Кажуть, що головною причиною усуненя російського президента міністрів, Штірмера, який був сторонником заключеня окремого мира, була небезпека революції в Росії. Також звісним є тепер, які були пляни кабінету Штірмера, на случай заключеня мира, супроти полонених Українців, котрі находять ся в Німеччині. З огляду на те, що тих 400.000 людий, побираючи через два роки науку в рідній мові і в віднім дусі, зістали національно осьвідомлені, російське правительство, побоюючи ся їх впливу на Україні, постановило по скінченю війни кольонізувати ними Сибір, аби запобігти грозячій небезпеці. Переговори в справі закупна земель на сю ціль відбули ся вже в червни 1916 р.

Приймаючи, що сї варварські зарядженя будуть примінені до полонених усіх народностий Росії, які перебувають в Німеччині, то в сей спосіб сї люди по довголітнім засланю і позбавленю їх своеї вітчини, будуть засуджені на те, що більше своеї вітчини не побачать.

На сторінках „Робітника” товчеть ся вже від довшого часу справа щодо перенесеня осідку орґанізації Української Федерації Соціялістичної Партії і її орґану „Робітника” з Клівленд, О. „Товариші” поділили ся на два головні табори: один (західний) табор тягне за містом Дітройт, другий (східний) за Ню Йорком.

Котре місто буде на стільки щасливе, що дасть захист „Робітникови”, ще не знати, однак більшість „товаришів” є мабуть за містом Дітройт. Західний табор витягнув проти Ню Йорку застрашаючі для „Робітника” арґументи. В останнім числі „Робітника” (5) пише один „товариш” зі західного табору отсе:

Кождому відомо, що українська еміґрація в Ню Йорку не стала, так що числити на велику скількість поселенців не можна. На двайцять кілька тисячну громаду за перших два роки істнованя Робітника, було два цілорічних передплатники в Ню Йорку, а й тепер ще число здецидованих соціялістів і партійних товаришів не дуже велике.

Два передплатники за два роки і мале число здецидованих соціялістів (правдоподібно також два) в Ню Йорку — се неабиякі арґументи. І чи взагалї може часопись числити на передплатників серед Українців, коли вона українськими справами — крім лайок на українських провідників в старім краю та ріжних „патріотичних” статий про урядників У. Н. Союза і „Свободу” — зовсім не займає ся?!

Кілька пояснень для наших людий.

В останних днях наспіло до редакції нашої часописи чимало листів з просьбою о ріжні поради і поясненя на случай, коли би між Злученими Державами й Австро-Угорщиною прийшло до зірваня дипльоматичних зносин, а евентуально і до війни. Тому вважаємо за відповідне на сїм місци пояснити деякі важнійші справи.

* * *

Як вказують послідні телеґрами, справа політичних відносин між Злученими Державами й Австро-Угорщиною ще доси не є вияснена. Чи Австро-Угорщина піде слідами Німеччини і чи прийде до зірваня дипльоматичних зносин між Австро-Угорщиною і Злученими Державами — се покищо є річию непевною.

Чи американські власти на случай війни будуть інтернувати горожан Австро-Угорщини? Правдоподібно, що ні. В Злучених Державах перебуває кілька міліонів іміґрантів з Австро-Угорщини. Тому є річию майже виключеною, щоби американські власти могли всїх тих людий інтернувати. Можна однак припускати, що з деяких важнійших фабрик, а може навіть з деяких місцевостий, люди, походячі з Австро-Угорщини, будуть усунені. Звертаєть ся однак увагу наших людий, аби вистерігали ся чи то в товаристві між чужими чи між своїми розправляти богато про війну. Нераз одно неосторожне слово, хоч не було сказане в якімось злім намірі, може потягнути за собою сумні наслідки. Треба тямити, що наш нарід тут в Америці має чимало ворогів, які лише чекають на нагоду, щоби зробити донос на наших людий до американських властий. Тому найліпше буде, коли наші люди подібні розговори будуть зовсім оминати.

Чи безпечно є держати гроші в почтовій касї або банках? Запитів у сїй справі є найбільше. Під тим зглядом наші люди можуть бути зовсїм спокійні. Ані гроші в почтовій щадниці ані гроші в банках (коли ті банки самі собою дають добру запоруку) людям не пропадуть. А навіть противно: було би пожадане, щоби наші люди зовсїм не переховували у себе дома гроший, бо в сей спосіб дають лише нагоду для злодіїв. Також було би вказане, щоби наші люди не держали гроший по якихось приватних, непевних банках, а складали їх виключно в почтовій касї і в більших банках, які мають стейтову поруку.

Чи добре під сю пору старати ся о горожанські папери? Перші горожанські папери не дають нікому жадного права ані обовязків. Хто має намір на стало осїсти в Злучених Державах і не думає вертати до старого краю, то той повинен уважати своїм обовязком стати горожанином нової вітчини. Однак брати перші горожанські папери лише тому, щоби американські власти на случай війни мали на дотичного чоловіка якийсь більший зглядь, то се ледви чи буде мати якийсь вплив.

Чи устане посилка гроший до старого краю? На случай війни правдоподібно посилка гроший до Австро-Угорщини буде зовсїм здержана. Під теперішну пору посилка гроший до Австро-Угорщини відбуваєть ся лише при помочи бездротного телеґрафу, який лучить Злучені Держави з Німеччиною. На случай війни комунікація при помочи бездротного телеґрафу буде перервана, а тимсамим і посилка гроший мусїла би устати. Щодо пересилки листів, то ся справа не уляже змінам, то значить, о скільки анґлійська цензура буде перепускати листи — як доси. Посилка гроший і листів до полонених в Росії і в инших державах не уляже жадним змінам.

Чи на случай війни можна буде виїздити до Канади? Ся справа буде залежати від взаїмних відносин між американським і канадійським правительством. Треба однак припускати, що канадійське правительство не отворить границь для горожан тих держав, які ведуть війну проти Анґлії.

* * *

Загалом беручи, наші люди, які не є горожанами Злучених Держав, не мають чого обавляти ся на случай війни. Злучені Державя — се не Росія. Коли самі люди не дадуть ніякої причини до напастий на себе, то певно, що американські власти не будуть приміновати до мирних людий, хоч би вони були навіть горожанами ворожих держав, таких способів, які стрічають ся у деяких державах в Европі, а які противлять ся не лише міжнародним законам, але всяким законам людяности.

Доля галицьких утікачів в Росії.

Російські часописи, а головно московське „Русское Слово”, доносять деякі, часом навіть дуже сумні вісти про долю галицьких утікачів.

І так приміром „Русское Слово” містить з Харкова дві телеґрами, які дають нам достаточний образ із житя утікачів.

В першій телеґрамі, датованій 2. січня б. р., говорить ся, що під теперішну пору утікачі в харківській ґубернії страшно бідують. Нуждї не мож запобігти.

Земські орґанізації для збіґців находять ся в такім прикрім положеню, що ніяк не всилї подати їм помочи. Прикрий стан положеня дасть ся пояснити ось-такими фактами:

Ще 9. грудня 1916 року на удержане збіґців виплачено 500.000 рублїв, а 27. грудня м. р. на тусаму цїль виставлено квіт на суму других 500.000 рублїв, але управа харківської ґубернії ще доси (то є до 2. січня б. р.) з гроший тих не одержала ані одної копійки.

Дня 29. грудня ґуберніяльна управа внесла в тій справі письменну просьбу до ґубернатора, але — результату не осягнено.

Дня 1. січня ґуберніяльна управа знова віднесла ся до ґубернатора з письменною просьбою, в котрій представила страшне положенє збіґців, і просила чимскорше видати гроші. Покищо відповіди від ґубернатора нема.

Друга телеґрама, надана в Харкові 5. січня б. р., доносить, що предсїдатель волчанської повітової земської управи, В. Г. Колокольцев, вислав до премієра Трепова (він вже уступив. — Ред. „Свободи”), до міністерства внутрішних справ, до предсїдателя окремої ради для поселеня збіґців, до штабу головної команди, до харківської ґуберніяльної управи і до харківського ґубернатора слїдуючу телеґраму:

„Дня 28. грудня на засїданю предсїдателів волостних (громадських) **запомогових комітетів стверджено страшенно нужденне положенє многих утікачів, які не дістали запомоги за місяцї: вересень, жовтень, падолист і грудень.**

„Є збіґцї, які жиють в холодних мешканях без топлива, одежі й обуви і голодують. На топливо вони змушені розбирати загороди, солому і хати.

„Дорослі втікачі ходять жебрати, лишаючи свої діти на ласку долї.

„Прокидають ся пошесні недуги.

„Конечною є безпроволочна видача запомог в такій мірі, як се ухвалено і одобрено ґуберніяльними властями.

„Всякі вкорочуваня не можуть мати місця, бо вони не відповідають дійсному положеню.

„На рахунок волчанського земства, який затвердила ґуберніяльна зверхність, не виплачено доси 187.000 рублїв за 1915 рік і 60.000 рублїв за 1916 рік, призначених на запомогу для збіґців, та 70.000 рублїв, призначених на одіж для 30% утікачів”.

З тих двох телеґрам видно мов на долони, як російське правительство опікуєть ся тими людьми (воно називає їх „збіґцями”), яких забрало в глиб Росії, щоби там повільно... конали. Чесне російське громадянство хотїло би тим нещасливцям помогти, але що зробить, коли чорносотенний уряд стоїть твердо на своїм!...

Іміґраційний біл законом.

Сенат переголосував вето президента проти нового іміґраційного білу і тимсамим сей біл став ся вже законом. Відношенє голосів в сенаті було 62 до 19, підчас коли палата послів переголосувала Вілсонове вето 287 голосами про 106.

З хвилею, як сей біл став ся законом, Злучені Держави вступають на цїлком иншу дорогу щодо іміґраційної політики, бо ніколи доси вступ до сеї країни не був залежний від неграмотности іміґрантів.

Від хвилї введеня нового іміґраційного закона ні одного іміґранта понад 16 лїт житя не впустить ся на американську землю, коли він не буде вміти читати бодай у своїй рідній мові.

Однак кождий іміґрант, котрого тут впустять, і кождий горожанин Злучених Держав може спровадити свого батька, маму, жінку, невіддану або повдовілу дочку, хоч би вони навіть не вміли читати. Їх впустить ся однак лише під тим услівєм, коли вони будуть числити понад 55 лїт житя і коли инші іміґраційні закони не спротивлять ся їх вступови. Значить, особи понад 55 лїт житя, які не вміють читати, можуть бути впущені до Злучених Держав, коли вони здорові і т. п.

Коли лише сей біл став ся законом, зараз посол Ґардвер зі стейту Массачусетс видвигнув новий біл, на основі якого кождого року вільно буде впускати до Злучених Держав не більше як 200.000 іміґрантів понад число тих еміґрантів, які в данім році зі Злученних Держав виїдуть.

Департамент заграничних справ робив заходи, щоби принятє того білу відложити, бо в тій справі японський амбасадор заняв дуже остре становище. Як звісно, Японцям вступ до Злучених Держав був доси заборонений, однак ся заборона була лише тимчасова і вона кождої хвилї могла бути змінена президентом. Колиж тепер принято новий закон про іміґрацію, то загально сподіваються ся, що справа взяла такий оборот, що японському іміґрантови буде і мусить бути вступ до Злучених Держав заборонений.

Інтернаціоналізм і наші псевдо-соціялїсти, демаґоґи з „Ради Сїмох”.

(Надіслана стаття).

Під кличем „пролєтарі всїх країв єднайтесь” виходив, і тепер ще виходить, „Робочий Народ” у Вінніпеґу (Канада).

Коли в 1910 р. почав у Вінніпеґу виходити „Український Голос”, то п. Ілько Стечишин (тепер вже не Ілько, але Мирослав), будучи тоді редактором „Робочого Народа”, і п. Павло (Чінґерій, Терненко, о. Проколупій) Крат та Василь Головацький — всї три на купу сипали громи на „Український Голос”, а передівсїм статї п. Ілька Стечишина, яко редактора, шпали ся ще більшою лайкою ніж тепер в „Народній Воли”, бо треба признати, що п. Ілько Стечишин від сього є майстром першої кляси. „Український Голос” — як писав тоді п. Ілько Стечишин — є без жадної краски, виходить за гроші консерватистів, є підлою шматою, його видають народні запроданці, і т. д. і т. д.

Згодом постарали ся наші інтернаціоналїсти за наші робітничі гроші о власну галю, а пізнійше заложили і кооперативний штор.

Як сей штор вів ся, то варта се веденє хоч трохи пізнати. Що вечера „товариші”, котрі належали до заряду, посходять ся до штору і зачинають гостити ся, пючи пиво і закусуючи ковбасами, а „товариш”-субєкт і не дивить ся, хто кілько бере, бо — мовляв — то „наше”. І так той штор, по двох місяцях свого животїня, загинув.

А з галею то вже не так як зі штором... Галя животїла трохи довше, однак — як то кажуть — пійшла на „бубен”, і тепер „товариші” мойсеєвого віроісповіданя урадили зробити з неї „хайдер”, і молять ся там Богу.

Небавом наші інтернаціоналісти завязали так звану „Раду Сїмох”, але не допустили до неї зпоза їх компанії нікого, бо не-соціялїст не має права до п. Січинського, тільки вони.

Взяли збирати визвольний фонд на п. Січинського і зібрали 2.300 долярів, і то переважно по фармах, бо „товариші” не на те, щоби дати, але щоби взяти.

О, тоді вже було коло чого походити! Крат брав по 5 долярів за виголошенє промови, а радше сказати лайки на „безпартійників”. А Решта „товаришів” зичили один другому — як то кажуть — на „вічне відданє” так, що з 2.300 долярів здасть ся не цїлих 400 долярів вислали на визвіл п. Січинського, а решта народного гроша „процентує ся” до сього часу... Колись виросте з того величезний капітал, бо звісно, що процент робить процент...

Коли не стало „доходів”, то тоді — як звичайно буває —, настали тяжкі часи, а з ними настала між „товаришами” сварка і розлука. В. Головацький пійшов в новомодні попи і почав голосити, що от-от має Ісус явити ся на земли, хоч передтим твердив, що на сьвітї є лише природа, а більше нїчого нема. П. Крат спробував ще раз скликати віче і сказав до народу: „Ви, худобо, дайте мені по пять долярів денно, то я буду вам служити”. Не діставши по пять долярів від „худоби”, пійшов на презбітеріянського попа.

А п. Ілько Стечишин, помимо того, що через цїлий час редаґував „Робочий Народ” і писав у нїм лайки на „Український Голос”, хотів бути редактором тої часописи. Не діставши місця при „Українськім Голосї”, їде до Едмонтону і за гроші консерватистів видає „Новини”. В „Новинах” він вже не інтернаціонал і не соціялїст, але по просту наймит консерватистів — трохи націоналїст, трохи прихильник кацапів, а до того ще й католик. Бо треба знати, що він, будучи ще інтернаціоналїстом-соціялїстом, женив ся на вічу в „нашій гали”, у Вінніпеґу. Вийшовши на естраду зі своєю любкою, він подав їй руку і запитав ся її: „Чи ти любиш мене і чи годиш ся зі мною жити яко моя жена?” Коли вона відповіла „так”, тоді п. Ілько Стечишин сказав до нас таке: „От таке має бути поступове женене і шлюб”. А коли зістав редактором „Новин”, о, тоді вже і католиком став і помимо того, що вже був „жонатий”, пійшов до нашої католицької церкви і взяв шлюб в церкві, після католицького звичаю.

До двох років „Новини” умерли і не виходили здасть ся пів року чи більше, а коли мало відбути ся голосованє за так званим актом тверезости, і наш народ був за тим актом, то п. Ілько Стечишин бере в броварників „кводра”, видає два числа „Новин” і — о диво! — пише, що той акт тверезости є для нашого народу убийчий, ну, і каже голосувати проти закона. Однак наш нарід не послухав ради „просьвітителя” і голосував за актом тверезости. Закон тверезости увійшов в житє, а по тих двох числах, виданих по пів році за шинкарського „кводра”, „Новини” загибають на віки.

От така то історія наших інтернаціоналїстів-соціялїстів, „Ради Сїмох” і циганів. Бо чиж вони може не подібні до циганів? Я думаю, що цїлком подібні. Бо коли спитаєте цигана: „Цигане, якої ти віри?” — то він відповість: „А вам якої треба?” Так і ті наші Стечишині, Крати, Головацькі і чимало других їм подібних знайдеть ся. Вони тобі і Шевченка, і Драгоманова, і Франка, і Павлика почитають, а часом, як потреба вимагає, то і про Шашкевича згадають „не злим” словом. Ну, а як часом потреба вимагає, то тобі вкрепшуть не згірше як Пуришкевич, Савенко, Бобринський або і Дудикевич. От, міняйли тай то всьо.

А тут небіщик М. Драгоманів як на злість їм сказав: „Характерів, характерів нам треба!”...

Тра-бука.

Василь Білинський.

Транспортоване полонених на Сибір.

Послїдним разом я розказав про своє полонене. На полоненю менї станула перед очима далека і невідома дорога. Ось відси почало ся для мене др[уге] житє, нове науки, досьвіду і всяк[их] небажаних „солодощів“.

Переночувавши, повели нас, невільників, до дивізійного штабу і тут трохи задержали. Вийшов був якийсь ґенерал і спитав ся, скільки нас всїх. Тут почали нас перераховувати, але сейчас [...]чили і пігнали далї.

Гай, гай, милий Боже! Ще й тепер, [як] спімну сю вандрівку, на души стає моторошно. Наш душевний стан спостерігали й конвойні салдати, бо оправдувались перед нами: „Ни ти, сволоч, ґерманцы попортїлї (понищили) железние дороґі, так ви тепер должні іттї аж в Радом илї в Бресть Литовск“. Мов терном були нам сї слова, бо до самого Радома не меньше 120 кільометрів, а ми всї помучені, мов мишн. Не було [к]арги; ноги за нас і в дорогу.

Перший день минув яко-тако. По дорозї стрічали ми цїлї маси російського війска, що йшло, мов вівці, в безладї, в ширину цїлої дороги, а не правильно-чвірками. Характеристичне, що російські салдати приязно нас здоровили і особливо завидували, що ми в полонї будемо живі, а вони марно згинуть. З одним то таки я перекликнув ся по українськи, бо, як менї гукнув, був з черниґівської ґубернїї, так по „хахлацьки“ знає, бо й сам „хахол“. От яка доля! Один „хахол“ іде бранцем в Сибір, а другий проти нього битись...

Чим далї ми йшли, тим студенїйше ставало. Дотого вели нас до пізної ночи. Пригадую собі, що першу ніч ми ночували в однім польськім селї — по 20 до 30 душ в однїй хатї, на соломі, на підлозї. На вечеру дістали ми якусь капусту і кавалок чорного хлїба. Дві сторожі стояли цїлу ніч в дверях, а дві знадвору. Спали ми тодї мов позабивані, бо кождий з нас був дуже змучений битвою, маршом і загадкою невідомої будучности, поминувши вже ріжні недогоди в поли, як спанє в болотї, гною і снїгу під голим небом.

Поснїдавши чаєм, пожбирали ми ноги за нас і далї в мандрівку. Зрана, по відпочинку, йшло ся трохи краснє, але відтак прийшло знов умучене. Так шкандибали ми до пізної ночи. Знова в якімсь селї судила нам доля заночувати, а змучені ми були до нестями так, що мимо ще ранїшного чаю, нікому й не снила ся їда; кождий думав лиш про те, щоби де голову склонити. От ми й склонили, але так тяжко, що ніколи того нічліґу не забуду... Розкватирували нас в якійсь старезній, великій школї. На підлозї було трохи соломи, з якої кождий старав ся бодай клаптик собі зарвати; стїни голі, печи нема, а тут так зимно, що хоч сядь тай плач. Се-ж був конець падолиста і вже добрі приморозки на ніч брали. Дотого я так утомлений, що витягнутись на хвилинку — то мов в семім небі. Декотрі з нас полягали, декотрі, згорнувши ся в клубок, куняли, сидячи на земли.

Пробував і я заснути, та детам! Хоч ланцухом привяжіть, то не поможе. Дзвонячи зубами, рішив я щось робити. Прошу дижурного салдата при дверях, щоби пустив мене погрітись. А зачув я, що за стїною є якийсь салдатський розговір і хлепанє чаю — значить: є там огонь, ну, то й погрію ся. Салдат з початку поставивсь до моєї просьби по службовому: „нельзя“, та всетаки менї вдало ся його переконати так, що він не тільки мене, але ще й кількох моїх товаришів пустив в сусїдну кімнату погріти ся. Ось тут, не спавши цїлу ніч, просидїв я до рана.

На слїдуючий день, як з хреста знятий, далї в дорогу! Вже й конвойних салдатів нам змінили, повернувши попередних на фронт. День сей йшли ми помалу, хоч салдати підганяли пильно, бо за близко була боєва лінія і виразно доходив до нас гук гармат. Ми-ж не йшли прямо в глиб краю, а гейби здовж фронту. Розуміє ся, цїлїський день мусїли ми постити, і з тяжким трудом добились о півночи до одного місточка, де й заночували. Тут прилучилась до нас ще одна громадка невільників, через що товариство значно збільшило ся. По добі посту, закупивши дещо з їди за свої гроші, пустились ми в дорогу.

Не подаю тут опису околиць, куди я переходив, задля причин кождому зрозумілих, хто перенесеть ся в моє положенє. Бо фізично завше змучений, психічно пригноблений, з напруженими нервами, з хаосом вражінь, я був мов не самим собою, тож не диво, що мало мене обходили околиції, села і люди. А пробудив ся я з сього гейби похміля аж в Радомі. Туди йшли ми більше ніж тиждень.

Правда, і слїпий бачив по дорозї слїди боїв, руїни, знищенє сїл, місточок або поодиноких будинків. Ось тут пригадую собі точно остру погрозу польських жителів одного місточка, де австрійський ґранат розвалив їм був костел в часї битви. Даремно старав ся я Полякам витолкувати, що ми більші їх приятелї ніж Москалї. Тут зараз таки відрубала якась жінка, що Німцї забрали їм всю худобу, а Москалї й пальцем нічого не рушили.

Грохіт гармат доходив до нас все слабше й слабше. Ми з кождим днем були все глибше в російській державі, тому й не гнали нас вже так скоро, але зате добре пильнували. З початку були між нами деякі сьмільчаки, що задумували втечи, але опісля в дорозї відпала їм ся охота і ми в голодї, холодї і утомі виглядали мов спасеня кінця навіженої дороги.

Аж ось перед нами вринуло місто Кельцї.

Ґубернїяльне місто Кельцї є собі досить гарне: так бодай нам, по подорожи серед знищених околиць, видавало ся. В містї стрінула нас велика товпа цїкавих, а деякі сьмілїйші старали ся навіть завести з нами розмову, та скоро ховали ся за других, не маючи охоти засмакувати салдатського кулака.

Постоявши хвилинку серед улицї, війшли ми в якусь велику, поверхову будівлю. Тут застали ми одну партію наших камратів, серед яких найшов я одного Українця, учителя з Лемківщини. Розуміє ся, що се мене дуже втїшило мати при собі в бідї земляка.

Не думайте, що ми мали якінебудь вигоди. Борони Боже! В кімнатах були тільки голі стїни і підлога, на якій прийшло ся „розкішно“ спати. Всьо однак було би ввійшло, колиб тільки було тепло; але тут так було зимно, що ми всї почали голосно сварити ся з салдатами. Ті дістали відкись дров і трохи затопили, але так, щоб не замерзнути. На щастє мав я ще свій військовий коц, плащ під себе, кулаки під голову і виспав ся краснє ніж на яких „вигідних“ ліжках.

Рано післали ми салдатів за хлїбом, чаєм і маслом, аби поснїдати. Природно, що за свої гроші, з яких платили ще салдатам маленькі „хабарі“ за услугу. Опісля повели нас до „местної (місцевої) команди“, де ми пробували скаржити ся, що підвод нам не дають, по ночах кажуть іти, без їди, без гроший. На се ми почули, що гроші одержимо там, де будемо всїдати на зелїзницю, а підводи дістанемо за містом. Ми бачили, що се тільки обіцянки, щоб нас позбути ся, але що-ж було робити?...

Я взагалї не знаю, по що нас там кликали в ту команду і держали до вечера, щоби потім в ночи чалапати по колюжах та пільних болотах. Йшли ми тодї аж до саміського рана. Ну, та се не пройшло дурно, бо деякі з нас розхорувались і Москалї мусїли їх далї вести. Дальша дорога, аж до Радома, була найтяжша, з огляду на студінь, нашу втому і брак поживи та відпочинку.

Як я вже сказав, офіцири і асиранти від самого початку були відділені від жовнїрів, і їх ведено попереду. За Кельцями ми стрінули наших жовнїрів. **Було їх всїх до 1.500 душ — всї нужденні і пообдирані; на голові, на руках і на ногах ріжні сєрокаті шмати; ніхто з них не митий; многі з них, слабуючи на ноги, кривали, а деякі, зігнувшись, держали ся з болю за черева, які попсували собі злою, сирою їдою, не розбираючи, що їсти, аби тільки що в руки зловити. По боках того нещасного паломництва, в ровах або й на поли при дорозї, мов снопи, то тут то там лежали попадавші, які абсолютно не то що йти, але і встати не могли. Ніхто не дбав про них, хиба салдати, поштуркавши і позбиткувавши ся, що, мовляв, прикидаєть ся, силою змушували тих нещасливців вставати. Многі з них не видержали й померли. Пригадую собі, що кількох з них оглянув був лїкар нашого гуртка і обурений почав сварити ся з салдатами, чому не дають хорим фір і не лишають їх у шпиталях. На те унтерофіцир взяв його за потилицю і нагнав без церемонії, кажучи, що се не його дїло. Скаржили ся ми опісля на се у військовій командї, але нічого з того не вийшло.**

Найяснїйше задержав я в памяти нічліґ в однім місточку перед Радомом — в Сухиничах. Тут пощастило ся нам дістатись на приватні кватири, по шістьох з одним конвойним. Спали ми знаменито так, як довго я не спав потім, аж хиба в Пекінї (в Хінах). Була се старенька вдова, досить богата, але в нелацї російського уряду. Як нам розказувала, вона перебула вже була дві ревізії і зістала записана в якусь чорну книжку на поліції. Та вдова відступила нам була осібну кімнату, внесла сьвіжого сїна на підлогу, до того кождий з нас дістав велику подушку (на якій вже забув спати), простирало і чисту ковдру. Та ба! Як на всьо то лягати, коли в нас повно воший за сорочкою. От ми й перепросили з гори, що нехай вибачить, як що за нами буде в непорядку. Рано, поснїдавши добре, рушили в дорогу. Завтра мали ми бути в Радомі, тож надїя на скоре покінченє дороги додавала нам сили.

Ночували ми в якімось сельци, де мало що не побили ся з російськими салдатами, які заняли були на кватири всї хати і нікуди не хотїли нас пустити. Щастє, що справа пійшла без галабурди.

Наконець по вісьмох чи девятьох днях „путешествія“, в пізний вечер ми зявили ся в Радомі. Тут завели нас до здоровенної вязницї і замкнули. Але кождий з нас, на саму думку, що тепер вже поїде „машинов“, зносив все мовчки. А й було що зносити! Тюрма величезна, дво-поверхова, а людий в кождій кімнатї повно-повнїсенько, що буквально і стати не було де. І ми тут десь мусимо переночувати! Пересидїли ми тодї до рана.

(Конець буде)

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Подасть ся до відома всім Братствам і Товариствам в Філядельфії, що Братство св. Ґеоргія, від. 239 У. Н. Союза устроює Баль дня 28-го цьвітня с. р. і уряд Братства просить, щоби другі Братства та Товариства стримали ся на сей день з забавами та щоби не уряджували анї балю анї представленя на сей день, бо на сїм терпить як одно так і друге братство чи товариство коли справляють тогосамого дня баль чи представленє.

ЗА УРЯД БРАТСТВА:

С. Вільчинський, предс.; І. Сорока, кас.; Н. Волос, писар. 15-16

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Снігова заметіль дає робітникам заняте.

Снігова заметіль, яка почала ся в понеділок (5. с. м.) о 5-тій годині рано, дала тисячам нюйорських робітників заняте. Комісар уличного порядку зарядив, аби взяти 6.000 робітників до прокиданя снігу. Відтак до сього числа додав ще 8.000 так, що одного дня при чищеню улиць зі снігу в Ню Йорку працювало 14.000 робітників. Заметіль була така велика, що на кілька години заперестали були курсувати трамваї.

Правительство перебрало іскрову стацію в Тукертон.

Правительство Злучених Держав перебрало під свою контролю стацію бездротового телеграфу в Тукертон, Н. Дж., яка доси находила ся в руках Німців. Ся стація є одинокою, відки відходять телеграми до Німеччини. Таксамо правительство задумало перебрати під свою контролю іскрову стацію в Сейвіл, Лонг Айленд, Н. И., де приходять телеграми з Німеччини.

Комунікація однак між Злученими Державами і Німеччиною не є перервана.

В Ню Джерзи хотіли арештувати нюйорських полісменів.

До Гобокен, Н. Дж., приїхало 280 нюйорських полісменів, яким наказано стерегти порядку в тамошній пристани. Почувши про се, шеф поліції в Гобокен приказав арештувати всіх полісменів, які приїхали з Ню Йорку. Однак нюйорські полісмени скоро про се довідали ся і як мож найскорше забрали ся з Гобокен назад до Ню Йорку.

„Я не знаю, хто дав їм таке розпоряджене — сказав шеф поліції в Гобокен. — Я у нікого помочи не просив. Я маю 100 людий, а коли би мені було потрібно ще більше, то я покличу на поміч міліцію".

Такий вчинок нюйорської поліції є великою зневагою для міста Гобокен і навіть для цілого стейту Ню Джерзи. Поліція Ню Йорку підлягає иншим властям, а поліція Гобокен иншим, і поліція з нюйорського стейту не має права урядувати в стейті Ню Джерзи без попередного дозволу властий сього стейту.

Прогібіція кріпшає.

Закон про прогібіцію в Злучених Державах здобуває чимраз більше приклонників. В стейті Орегон закон про заборону продажі горячих напитків вже війшов у житє. Стейт Тенесі, почавши від 1. марта б. р., має бути „сухий", а стейт Індіяна буде сухий від 2. цьвітня 1918 року.

Стейт Ню Мексико за прогібіцією.

Говернор стейту Ню Мексико підписав новий закон, ухвалений обома палатами стейтової леґіслятури. Новий закон дає повне право горожанам стейту голосувати за прогібіцією, або проти. Голосоване відбудеть ся в надолисті б. р. Загально сподівають ся, що голосоване випаде на користь прогібіції і вона війде в житє 1. жовтня 1918 року.

2.200 майнерів вийшли на страйк.

Тому, що 4 майнери працювали за меньшу платню, 1.400 юнійних майнерів у „Філядельфія енд Рединг Кол Ко". у Локаст Спринг, коло Мт. Кармел, Па., вийшли минувшої суботи (3. с. м.) на страйк. Вони жадають, аби компанія зарядила всюди 8-годинний день праці і підвисшила платню. До них прилучило ся ще 800 майнерів зі „Сускеганна Кол Ко." в Грінд Джонкшіон, Па.

Публичне оскаржене редактора.

Ф. Міллер, президент товариства німецько-австрійського Червоного Хреста, оскаржив публично редактора німецької часописи „Іллінойс Штатс-Цайтунг". В оскарженю Міллер закидає редакторови Брандови непатріотичність до народної справи в Америці.

Суд має повне право розпоряджати грішми того чоловіка, що покинув свою родину.

Палата послів стейту Ню Джерзи ухвалила в понеділок (5. с. м.) закон, який дає судам повне право розпоряджати грішми того чоловіка, який покинув свою жінку і діти.

Посол Джеран з Монмут заявив, що дотеперішня система караня мущин, які покидають свої жінки, не є цілком відповідна. Чоловік сидить в арешті, а родина не має средств до житя. На основі нового закона такий чоловік мав би свобідну волю вибирати собі кару: або бути вільним і працювати, або йти до тяжких робіт до арешту. В обох случаях зароблені тим чоловіком гроші підпадають цілковитій контролі судових властий і власти мають розпоряджати, кому віддати ті гроші.

Здержав поїзд, аби не убити коня.

В найбільшім розгоні зелізничого поїзду, який переїзджає через Алтуну, Па., машиніст Вілїям Кемп побачив коня припнятого на зелізничій дорозі недалеко Джанставн. Кемп здержав поїзд, забрав коня з треки, припняв його в иншім місци, а сам сів до поїзду і поїхав дальше.

Полісмени возять арештантів тачками.

У Велсбурґ, В. Ва., полісмени замісць автомобілями возять арештантів тачками. Кождого арештанта, котрий не може йти, беруть в тачки і везуть до арешту. Таксамо роблять з тими, що занедужають на улици. Їх беруть в тачки і везуть до шпиталю.

Богач з жінкою померли з голоду.

Фридерик Кін, 78-літний старець зі Стейплетон, Н. И., помер у шпитали на Стейтен Айленд. Його 59-літна жінка також померла. Обоє померли з переструдженя і голоду. Вони були богатими людьми. Мали грошеві ощадности в кількох банках, а також земельні посілости в Ню Йорку, Ню Джерзи і на Стейтен Айленд. Вони були дуже ощадні. Сусіди оповідають, що обоє вони дуже часто голодували, а се і спричинило їх смерть. Щадити гроші на старість, а в молодости морити себе — се не має оправданя.

Купає діти в пиві.

Шериф Гонт, в Портленд, Ме., прийшов до дому пані Serенціо і зажадав видачі всього пива, яке вона держала в домі. Пані Серенціо однак заявила, що пива нія не може віддати, бо в пиві вона купає свої діти. А робить се тому, бо водопроводи позамерзали і в хаті нема води. Аби доказати правдивість своїх слів, пані Серенціо запровадила шерифа до купальні, де у ванні, повній пива купало ся двоє діти. Шериф випустив усьо пиво з ванни, а паню Серенцію потягнув до відвічальности перед суд за се, що вона купала діти в пиві.

Віддала ся лише на се, щоби виграти заклад.

С. Каплан з Джерзи Сіти, Н. Дж., повінчала ся і так зараз покинула свого чоловіка та перенесла ся до Ню Йорку. Чоловік заскаржив її до суду, де вона оправдувала ся, що не поверне до свого чоловіка, бо жити з ним не мала наміру. Вона повінчала ся лише тому, щоби виграти заклад зі своєю знакомою.

НОВИНКИ.

Страшне средство війни.

Телеграми доносять, що німецькі учені винайшли нове средство до провадженя жорстокої війни. Тим страшним средством є лучі, які осліплюють людий на віддаль одної милї. Підчас праці над тим винаходом осліпло 18 учених. Німецьке правительство не хоче послугувати ся тим средством на війні, бо — каже — не має наміру мати по війні зносин з осліпленими противниками Німеччини, але з видючими людьми.

Новий кабінет в Туреччині.

Галїм Паша, турецький великий везир (премієр), як доносить царгородська телеграма, зрезиґнував зі свого становища з причини лихого здоровля. Талаат Бей, міністер внутрішних справ, дістав поручене утворити новий кабінет, до котрого вийшли: Талаат Бей яко великий везир (він є заразом міністром фінансів), Енвер Паша яко міністер війни, Нессімі Бей як міністер заграничних справ, Діемаль Паша яко міністер маринарки і Сассакізим Ефенді яко голова магомеданської церкви.

„Зміна кабінету не означає зміни в політиці — говорить урядова телеграма. — Новий кабінет рішив продовжати війну по стороні своїх союзників доти, доки не осягне ся кінцевої побіди".

Польська державна рада іменує міністрів.

З Берліна доносять, що екзекутивний комітет польської державної ради заіменував слідуючих міністрів:

- міністер фінансів Дзєржбіцкий
- міністер заграничних справ гр. Ростворовский
- міністер внутрішних справ Лемпіцкий
- міністер торговлї і промислу др. Янковский
- міністер просьвіти Куновский
- міністер справедливости Буковецкий
- міністер публичних робіт Мікуловский-Поморский.

Справа міністерства війни знаходить ся в руках німецько-австрійського військового департаменту. Польська державна рада вибрала комітет, який приготовляє закони і вступні праці для парляменту.

Чехи вступають до російської армії.

Росія всіми средствами старает ся привабити до своєї армії полонених Чехів і Словаків. Виходяча в Киеві чеська часопись „Чехославянин" помістила поклик, аби всі Чехи і Словаки, полонені тепер до Росії, ставали в ряди російської армії та бороли ся проти своїх відвічних ворогів — Німців. Чехи вже зорганізували відділ „Чеського Союза для Росії". Рівночасно всі Чехи, які голосять ся яко охотники до російської армії, мусять приймати царославє.

Найновійша статнстика населеня Японії.

Найновійший спис населеня Японії (разом з кольоніями) виказує, що Японія під теперішну пору числить 77,289.596 мешканців. Протягом одного року населене Японії збільшило ся о 1,670.835 голов.

Женщини в цифрах.

Дуже добре відомо, що в сьвіті є більше женщин ніж мущин. Теперішна війна зажене до гробу дуже богато мущин, а через те число мущин у відношеню до числа женщин буде дуже мале. Передвоєнна статистика європейських держав виказує, що на 1.000 мущин припадало

в Португалії	1.076	женщин
„ Еспанії	1.074	„
„ Швеції і Анґлії	1.045	„
„ Німеччині	1.031	„
„ Швайцарії	1.026	„
„ Австро-Угорщині	1.025	„
„ Росії	1.021	„
„ Голяндії	1.016	„
„ Бельгії	1.015	„
„ Фінляндії	1.012	„
„ Італії	1.010	„

Є однак держави, в котрих дасть ся відчувати брак женщин. Приміром на 1.000 мущин припадає

в Греції	986	женщин
„ Румунії	968	„
„ Болгарії	966	„

ЯКУ КОЛЄКТУ ДАЮТЬ НАШІ ЛЮДИ ЦАРЕСЛАВНИМ БАТЮШКАМ.

(Допис з Мінеаполіс).

Я вже давно хотів описати Вам про подію, яка склала ся недавно в моїм домі, у Мінеаполіс, Мінн., але все не було на се відповідного часу.

Ото третого дня Різдвяних сьвят приходить до мене трох мущин. Один з бородою, а два прочі з вусами. Я не знав, що той бородатий панок є російським попом, бо я до царославної церкви не ходив, то й не бачив його.

Отже той батюшка питаєть ся мене:

— Ви з Галіції?

— Так, я з Галичини — відповідаю.

— З якої губернії?

— У нас нема губерній — кажу. — А я походжу з повіту Тернопіль.

— То ви вже русский пiдданий — заявляє мені батюшка.

— А чи мене хто присилує їхати до Тернополя? Я можу поїхати до Львова або до Перемишля — кажу йому.

Батюшка подивив ся на мене і сказав, що я таки мушу їхати там, де родив ся.

— Чого ви — питаю ся — прийшли до мене? Чи за тимсамим, що говорите, чи перетягати на кацапство?

А батюшка відповідає:

— Я прийшов за колєктою на церкву, бо ви вже належите до Росії.

— Чи я мушу дати ту колєкту?

— Так... мусите...

Я звинув ся по хаті, але нема нічого під рукою. „Е, щоб я тобі дав" — думаю, а голосно кажу:

— Прошу почекати.

— Олрайт — відповів батюшка.

— Буде тобі зараз „олрайт" — думаю собі і вийшов до шанди. Там я взяв кавалок поліна, приходжу до хати — тарах його по голові, а йому аж червона потекла.

Два прочі втікли, а за хвилю повернули з полісманом. А я батюшку вже так обошив, що кров аж по підлозі текла.

Прийшов полісман і спинив ту „колєкту". Відтак питаєть ся мене, що то є? А я кажу, що він хоче від мене якісь гроші на церкву.

— А ти йому винен що?

— Ні! — відповідаю.

Полісман довго не чекав, але забрав їх всіх трох до суду, де вони поплатили по 10 долярів.

Таку я дав їм колєкту, губернію і московське підданство. Він думав, що я з груздів зійшов та дам йому гроші. Я справді дав, але так, що всі сусіди сьміяли ся і ще на корті довідали ся, які то дурні ті цареславні Москалї.

Петро Куліковський.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Вп. Тимко Мілещук, Ню Йорк, Н. И. — Ваш вірш для нашої часописи непридатний.

Вп. Т. Починок, Дітройт, Міш. — Не буде поміщене.

М. К., Дітройт, Міш. — Вірш не надасть ся до друку. Пишіть иниий, може буде відповіднійший, то помістимо.

Вп. Олекса Поліщук, Мюр, Па. — Се звичайне сонне явище, якому не треба вірити. Війна залежна або від дипльоматів або від переваги одної сторони над другою. Се треба собі добре затямити і ніяким неможливостям не вірити.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За оголошеня поміщені в сїй рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

В сїй рубриці поміщуйте слїдуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх своякiв, краянів або товаришів. —Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось донїс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте аґентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дяко-учителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешканє з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінитись з ким.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

ПРОПАҐАНДА БЕЗДІТНОСТИ.

Про діти було вже на сьвіті богато спорів і колотнеч. Задля дітий кілька американських женщин в Ню Йорку сидить нині в арешті, а одна з них хотіла навіть заморити ся голодом.

Справа є така: Кошти удержаня є щораз більші, одже бідним людям годі виживити громаду дітий. А бідні звичайно мають найбільше дітий.

Ріжнії „реформатори" твердять, що діти бідних виростають переважно на злочинців, що, розуміє ся, не є правдою.

Богаті Американки, не маючи нічого до роботи, мусять все занимати ся чиїмись справами; мусять всьо реформувати, поправляти — хоч би навіть і само боже провидінє. Одже ті Американки задумали зреформувати сьвіт тим, аби навчити женщин, як не мати дітий. Вони уряджували збори, на котрі запрошували всіх женщин, а на котрі також приходило велике число дівчат.

Почали також друкувати і роздавати брошурки та циркулярі, поучаючі женщини, що мають робити, аби не мати дітий. А що сї брошурки роздавано всюди, отже ся „література" дійшла і до рук соток хлопців та дівчат.

Ся „література" заподіяла велику шкоду для моральности, длятого полїция одержала приказ арештувати аґітаторки бездітности. Судії засудили вже кілька з них на арешт.

Між засудженими була також пані Етель Бирн. Вона старала ся в арешті заморити себе голодом, аби своєю мученичою смертию допомогти „великій справі."

Тюремні власти уважали її за нервово хору. По кількох днях голодівки давали їй поживу примусом, але се нїщо не помогло і звінци мусїли її випустити з арешту.

Кождий розумний чоловік признає, що для деяких людий було би лїпше, коли би вони ограничували свої родини до двох, трох, а найбільше до чотирох дітий. Але про таке ограничуванє повинно ся говорити лише там, де заходить конечна потреба, і ніхто иньший не сьміє про се вчити лише лїкар.

Публично однак словами і письмом учити про се, як запобігти родженю дітий, є хоробливою гістерією, а передівсїм є деморалїзацією молодїжи.

Длятого заказ проти таких деморалїзуючих учителїв є конечний, а кара за деморалїзованє молодої ґенерації є цїлком заслужена і оправдана.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. „Українська Січ", повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся дня 11. лютого с. р., о 2-гій годині пополудни, в читальни „Просьвіти", 1075 Пембрук Стр., ріг Атик Стр. Обовязком кождого члена прийти на той мітінґ, бо будуть важні справи до полагодженя. Кождий член має заплатити свій довг, бо як не заплатить, то буде суспендований. — В. Вентринович, предс.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 292, повідомляє всїх своїх членів, що на спеціяльнім мітінґу вибрано слїдуючий уряд на 1917 рік: А. Шевчук, предс.; Н. Романів, заст. предс.; І. Фіяс, секр.; Д. Вичовський, заст. секр.; Д. Запотічний, кас.; В. Лишак і А. Корнак, контрольори; П. Романів і В. Топольницький, доглядачі хорих. Мітінґи відбувають ся кождої другої недїлї по першім о першій годині пополудни. — І. Фіяс, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. „Українські Січові Стрільці" вибрало на річнім мітінґу дня 28. січня с. р. отсих нових урядників: Г. Михалїцький, предс.; І. Клемань, заст. предс.; С. Кудрик, секр.; П. Федорович, заст. секр.; Н. Кравчишин, кас.; Ф. Кирик, заст. кас.; Г. Семенюк, П. Ходоба і Д. Багнюк, контрольори; С. Любянецький, В. Гонтарик і А. Горун, доглядачі хорих; К. Мотко, господар; Г. Семенюк, отаман; Д. Багнюк і П. Заприлюк, хоружі. — С. Кудрик, секр.

ЕТНА, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 89, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеть ся в другу недїлю по першім (11. лютого). Всї члени мають на тім мітінґу явити ся, бо буде важна справа до полагодженя і буде вибір нового предсїдателя. Мітінґ відбудеть ся в домі під ч. 127, Бутлер Стр., Етна, Па. — Г. Ромасик, секр.

ЮТІКА, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 55, подає до відома, що на річнім мітінґу вибрано отсей новий уряд: М. Дюгів, предс.; Т. Олїйник, заст. предс.; Д. Хоптяний, кас.; Б. Білїнський, заст. кас.; А. Грицай, секр.; М. Граб, заст. секр. — А. Грицай, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Георгія, від. 239, подає до відома, що новий уряд братства є такий: С. Вільчин, предс.; І. Сорока, кас.; Н. Волос, секр.; І. Бабій, заст. предс.; М. Герка, заст. кас.; І. Хмелик, заст. секр.; Т. Грицей, І. Жиутин, І. Боросевич, І. Береза і І. Сорока, контрольори; С. Задорожний і П. Кушнїр, опікуни хорих; І. Муха і І. Процко, хоружі. — Н. Волос, секр.

ДЕРРИ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 113, повідомляє своїх членів, що в недїлю, 18. лютого с. р., відбудеть ся мітінґ, на котрім буде вибір нового уряду. Всї члени мають безуслівно явити ся. — Н. Курчак, предс.; А. Клим, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Поміч в Чужині", від. 215, подає до загального відома, що на річних зборах в лютім б. р. вибрано отсей уряд: Ф. Корендович, предс.; Ф. Мачуґа, заст. предс.; І. Дзядикевич, кас.; М. Козачик, заст. кас.; О. Кучма, секр.; Ю. Чоп, заст. секр.; Ю. Томасїкевич, догл. хорих. Мітінґи відбувають ся кождої суботи по першім, під ч. 134 Е. 7 Стр., Н. Й. — О. Кучма, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє всїх своїх членів, що слїдуючий мітінґ відбудеть ся в недїлю дня 11. лютого о 2-гій годині по полудни, в гали Р. А. Горожан, 822 Н. Френклін Стр. Просить ся всїх членів прийти на сей мітінґ, бо є важні справи до обговореня. — М. Пелеnський, писар.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. М. Січинського, від. 146, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеть ся в недїлю, 18. лютого, о 12-тій годині, в гали Укр. Дому, під ч. 84 Ґрулінґ Стр. Обовязком кождого члена бути присутним на тім мітінґу, бо є важні справи до полагодженя. — П. Паснак, секр.

РОДИМЦЇ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦЇ!

РОЗУМНИЙ КАДІЙ.

(Арабське оповідане).

Одного полудня, коли Ібн бен Джазар, кадій*) Багдаду, відставив свою сріблом оковану наргілю**), з якої курив найзнаменитший тютюн арабський, війшов у його кімнату Гассан, вірний слуга кадія і заповів, що на нього чекає троє людий, які хочуть його бачити. Вони прийшли зі справою до суду.

По хвилі війшло в кімнату двох музулманів, що провадили жінку, закриту на лици густим серпанком після східного звичаю.

Пане! — сказав один із них — я є Алі бен Гамзад, торговець килимами. Перед трома роками моє око побачило Фатіму, дочку банкира Ібраїма. Я представив ся батькови, сказав, що хочу взяти Фатіму за жінку і він згодив ся на се. Небавом я повінчав ся з нею на віки. За кілька тижнів треба мені було відіхати за деякими ділами торговельними в далекі сторони. Там по причині торговельних справ, по части же задля недуги, я мусів довше забавити. Коли я по трох роках повернув домів, застав Фатіму жінкою отсього тут Мустафа. Я зажадав звороту жінки, однак він не хоче сього зробити, кажучи, що жінка належить до нього. Справедливий судіє! Розсуди се діло, щоб я міг назад дістати свою жінку.

Кадій погладив ся по сивій, довгій бороді.

— А тепер ти представ сю справу! — відозвав ся кадій до Мустафа.

Мустаф сказав так:

— Так, судіє справедливий і пане, усе те правда, що Гамзад сказав, однак позволь мені, щоб і я сю справу представив дещо відміннійше. Алі бен Гамзад відіхав і не вертав. По році його неприсутности один моряк привіз з чужини вістку, що Алі бен Гамзад занедужав в Єгипті і помер. Фатіма відбула приписану по нім жалобу, а я, позаяк любив ї ще з діточих літ, а не міг повінчати ся з нею задля убожества, подумав, що сам Аллаг зсилає мені зі смертию Алія утрачене щастє і я поспитав її, чи не сталаб моєю жінкою. Фатіма, яка любила мене здавна, сказала, що почекає ще один рік, аби впевнити ся щодо смерти мужа, а опісля стала моєю жінкою. Перед тижнем відбуло ся наше вінчане, аж тут нараз являєть ся Алі і жадає від мене звороту Фатіми. Я не відступив її, бо люблю її над житє, а вона знов мене. Справедливий судіє! Розсуди нас справедливо після твоєї великої мудрости, а не забирай нам нашого щастя!

Кадій Джазар знов погладив свою сиву бороду, а по надумі сказав:

— Се діло не легке до рішеня. На разі отся жінка не належить до ніодного з вас і останеть ся в мене, доки я сеї справи гаразд не розважу. Опісля я покличу вас обох до себе і скажу своє рішенє. Відійдіть!

Обжаловуючий і обжалуваний відійшли домів, а по тижневи дістали візванє від кадія, щоби прийти до нього.

— Ви жадали від мене, — сказав кадій — щоб я рішив таку тяжку справу, кому маєть ся присудити жінку. Та мене заступив в сім ділі висший судія, бо сам Аллаг, який зіслав смерть на вашу жінку, Фатіму, і забрав її до свого раю. Приклйканий лікар не міг нічого помогти, як лиш ствердити смерть. Її тіло мертве і спочиває в моїм домі, чекаючи на похоронене.

На таку вістку заломив Мустафа руки, а закривши лице, почав гірко плакати.

— Щодо коштів похорону, які є досить значні, — говорив дальше кадій — позаяк ви оба признаєтесь до тої жінки, тому мусите оба спільно їх покрити.

— О ні! — викрикнув Алї — я не дам нічого! Та жінка не була ніколи правдиво моєю! Ти чув сам, що вона любила Мустафа. Донедавна була жінкою його, тож нехай і тепер остане нею. Я відступаю зовсїм від своїх прав.

— Добре, — сказав з плачем Мустафа — видай мені її, справедливий судіє! Я є бідний, однак радо понесу кошти похорону для улюбленої жінки.

— Возьми-ж її собі, — закликав кадій і відкрив заслону, зпоза котрої жива і гарна Фатіма упала в обійми Мустафа.

— Вона твоя на віки, таке моє рішенє, — сказав кадій, а звертаючись до Алія, додав:

— Ти, позаяк зрік ся оттут публично всяких прав до сеї жінки, віддаш також щодо послідного гроша посаг, який дав тобі за нею банкир Ібраїм. Колиб ти не хотів, кажу тобі відчислити тілько ударів по пятах, кілько цекінів дістаєсь в посагу від її батька. Думаю однак, що полагодимо діло без того... Відійдіть!

Так рішив отсю трудну справу розумний кадій.

*) Кадій — судія у Турків.
**) Наргіля — лачине, з якого курять, мов з великої файки.

Лиси не копають для себе криївок.

Клопоти є найпрактичнійшими учителями в школі житєвого досьвіду.

Четверо очий бачить більше ніж двоє.

Добре слово зовсім не коштує більше ніж слово зле.

Чужа хата для мене гірша, бо чужа, а своя ліпша, бо власна.

На чужому полі так треба робити, як ґазда розкаже.